

**Бородінська селищна рада
Болградського району Одеської області**

Тридцять третя сесія VIII скликання

РІШЕННЯ

від 11.08.2023

с/мт Бородіно

№ 1065-VIII

**Про підтримку проектів обґрунтування
доцільності збереження поточних назв
деяких населених пунктів Бородінської
селищної територіальної громади**

Відповідно ст. 25 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", на виконання вимог Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» № 317-VIII від 09.04.2015 р., ч. 1 ст. 53 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», розділом IV Порядку ведення словників Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 06.07.2012 № 1014/5, рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 22 червня 2023 року № 230, з метою захисту державної мови від навмисного застосування її з порушенням стандартів державної мови та необхідності перейменування об'єктів топоніміки населених пунктів, які пов'язані з державою – агресором чи історією російської імперії та СРСР, Бородінська селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати проекти обґрунтування доцільності збереження поточної назви:
 - 1.1. селища міського типу Бородіно Болградського району Одеської області;
 - 1.2. села Червоне Болградського району Одеської області;
 - 1.3. села Роза Болградського району Одеської області;
 - 1.4. села Перемога Болградського району Одеської області.
2. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію з регламенту, забезпечення законності та правопорядку, з питань депутатської діяльності та етики, реалізації державної регуляторної політики.

Бородінський селищний голова

Іван КЮССЕ

ПРОЕКТ

обґрунтування доцільності збереження поточної назви селища міського типу БОРОДИНО Болградського району Одеської області

22 червня 2023 року Національна комісія зі стандартів державної мови прийняла рішення № 230. Згідно з додатком № 14 «*Про Перелік сіл, селищ, міст, назви яких не відповідають стандартам державної мови, та рекомендації щодо приведення назв таких сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови в Одеській області*» у розділі № 3 «**Назви сіл, селищ, міст, які можуть не відповідати лексичним нормам української мови, зокрема стосуватися російської імперської політики (російської колоніальної політики)**» значиться селище міського типу Бородіно Болградського району.

Національна комісія зі стандартів державної мови стосовно смт Бородіно рекомендує: *обґрунтувати доцільність збереження поточної назви або запропонувати нову назву в установленому законодавством порядку.*

Пропонуємо з ціллю збереження поточної назви смт Бородіно наступну інформацію:

Закінчення російсько-турецької війни 1806-1812 років стало приводом для початку заселення території Дунайських князівств.

16 (28) травня 1812 року було укладено Бухарестський мирний договір, за яким до складу Російської імперії увійшло міжріччя Прута та Дністра до Кілійського гирла Дунаю.

В Указі цар Олександр I визначив ці землі передачі поселенцям. 29 листопада 1813 року цар Олександр I видає Маніфест (Возкликання), безпосередньо звернений до німців герцогства Варшавського з метою закликати їх селитися в Бессарабії.

Проведення заселення Бессарабії німецькими колоністами доручили військовому губернатору Бессарабської області німцю генерал-майору Гартингу Йохан Фестусу, який командував інженерами російської армії у війні з Наполеоном.

В 1814 були засновані дві колонії, які спочатку були названі владою колонія № 1 або Олександрівська, на честь царя Олександра I (згодом Бородінська) і колонія № 3 або Єлисаветинська, на честь дружини царя Єлисавети Олексіївни Баденської (згодом Тарутинська).

Перша група варшавських німців прибула влітку 1814 року в долину річки Сака до колонії № 1 у складі 187 осіб.

Після заселення перших колоністів цар Олександр I своїм Указом призначив інженер генерал-майора Гартінг І. Ф. керуючим Бессарабською областю.

У 1817 року на вимогу дружини царя Олександра I, керівник Бессарабської області інженер генерал-майора Гартінга І. Ф. запропонував перейменувати колонії № 1 і № 3 на колонію БОРОДИНО і колонію Тарутино, копіюючи назви населених пунктів, де брав участь у боях у війні проти Наполеона.

16 жовтня 1817 року назва колонії Бородіно було узаконено.

З 1814 по 24 вересня 1940 німецьке населення знайшло в Бессарабії вільне і гідне життя.

В результаті геополітичних змін історія німецького населення Бессарабії закінчилася в 1940 році переселенням до Німеччини.

Зараз нащадки бородінських німців проживають у країнах Європи, Скандинавії та Азії, Південної та Північної Америки, США, Ізраїлі та Африки, але всі вони пам'ятають про своє коріння. Щороку восени нащадки колишніх бородінських колоністів приїжджають зі своїми дітьми, онуками, правнуками в Бородіно, щоб познайомити їх зі своєю «малою» батьківщиною, хоча мешкають поза її межами з 1940 року.

В Україні створена Рада німців України, яка фахово опікується збереженням культурної спадщини німців в Україні. В Раді значаться всі колишні німецькі колонії, в тому числі і Бородіно. Про колонію Бородіно періоду 1814 – 1940 років жителями Німеччини та Радою німців в Україні видано декілька книг.

В Німеччині діє Бородінська робоча група, яку очолює Рената Голка, яка є великим другом селища Бородіно та постійно з нащадками жителів Бородіно приїжджає в селище.

В 1912 року біля села Бородіно Акерманського повіту Бессарабської губернії було знайдено скарб. Датується він початком другої половини II століття до нашої ери.

Скарб містив предмети озброєння: 6 кам'яних відшліфованих нефритових бойових сокир, 2 срібних та бронзових наконечників копій та одну втулку від списа, бронзовий із золотою накладкою кинджалів, масивну срібну шпильку, 3 наверхі булав із мильного каменю.

Скарб був виявлений місцевими селянами, які видобувають камінь із курганних насипів біля села Бородіно. Поліція передала знахідку до губернського міста, а звідти вона потрапила до одеського археолога Е. Р. Штерна, який у 1913 році зробив про знахідку доповідь на міжнародному конгресі істориків у Лондоні, після чого скарб набув світової популярності.

Кожна людина по-своєму розуміє, що для неї означають слова рідний край. Для тисяч людей селище Бородіно — це населений пункт, де вони народилися, де минули їх дитинство, навчання в школі, юність, молоді роки. Для багатьох - це батьківський край, тобто земля, звідки пішов їхній рід, земля батьків, дідів і прадідів. Тому рідний край називають ще малою батьківщиною. З ним пов'язана родовідна пам'ять — пам'ять про свій рід, своїх предків. Саме тут історія живе у спогадах, серцях людей, які народилися і виростили в цьому краї.

Тому зміна назви селища БОРОДІНО негативно відіб'ється на пам'яті як жителів України, так і жителів Німеччини, Англії, Америки та інших країн, предки яких народилися та проживали в Бородіно, а вони зараз у важкий час для України, де йде війна, де гинуть люди, діти, допомагають нам. Підуть в небуття факти історії про знахідки, про людей.

І тому ми повинні все зробити, щоб назва села, селища БОРОДІНО було, є і повинно зберегтися як у пам'яті поколінь різних народів, так і на мапі Одеської області планети Земля.

ПРОЕКТ

обґрунтування доцільності збереження поточної назви села Червоне
Болградського району Одеської області

Пропонуємо з метою збереження поточної назви села Червоне наступну інформацію:

Рік офіційного заснування – 1924 рік.

Цікава історія виникнення села Червоне з 1924 року мало назву «Міхай». Існує легенда, що колись мимо села їхала румунська королева зі своїм сином Міхаєм і їй дуже сподобалась ця місцевість і вона вирішила подарувати своєму синові і назвала село Міхай. А засновниками села були гагаузи з м. Чадир-Лунга. Переселенці почали обробляти землю та будувати житло

Село знаходилось під колонією Румунії до 1940 р.

28 червня 1940 р. Бессарабія була приєднана до СРСР.

З 1945 року Указом Президії Верховної Ради УРСР від 14.11.1945 р. «Про збереження історичних найменувань та уточнення ...назв...Ізмаїльської області» - село перейменовано у с. Червоне.

Для поселенців села Червоне прийшлися всі труднощі: тяжка праця, голод та післявоєнна розруха. Вони будували свої хати, створили красиве село. Зберегли добру пам'ять і національні традиції для нащадків.

В теперішній час, мешкають 520 жителів в селі Червоне, на всі свята уродженці села з радістю приїжджають в рідне село, на свою малу Батьківщину і вшановують пам'ять своїх рідних.

Історія села Червоне та його мешканців типова як для багатьох наших сіл, але назва Червоне не пов'язана з Другою світовою війною, це пов'язано з умовами природи село розташоване в низині і ранком коли люди виходили працювати село було червоного кольору та на заході сонця коли вечоріло село теж становиться червоним. З метою збереження історичної пам'яті, культурного та національного надбання, на численні звернення жителів села доцільно зберегти існуючу назву – Червоне.

ПРОЕКТ

обґрунтування доцільності збереження поточної назви села Роза Болградського району
Одеської області

Пропонуємо з метою збереження поточної назви села Роза наступну інформацію:

Рік офіційного заснування - 1922.

Задовго до офіційного заснування (десь у 1870-1874 рр.) на лівому березі р. Чага існувало невелике німецьке поселення Гофмансфельд, яке належало великим землевласникам (німецьким поміщикам): Альфред Гофман, Кока Гофман та Бодмар і було їх, так званими, економіями. Управительницею економії Гофман була фрау **Роза**.

Навесні 1919 року влада (на той час румунська) надала земельні ділянки на правому березі р. Чага безземельним мешканцям навколишніх сіл, які неодноразово звертались до влади з проханням про виділення землі.

Переселенцями були виходці с. Чумлекіой (сьогоднішнє с. Виноградівка) та декілька сімей з с. Купорань (сьогоднішнє с. Рівне).

Переселенців зустрів дикий, необжитий, з рідкою рослинністю Буджацький степ. Жити не було де. Переселенці почали обробляти землю та будувати житло (напіввкопані в землю землянки). Обіцяної владою допомоги і будівельних матеріалів не було.

Перші поселенці отримали допомогу, а інколи - і дах над головою від німецьких поміщиків, насамперед, від економіки фрау Рози. Вона надала прихист та їжу, а деякі перші переселенці перезимували на території економії. У 1922 році, коли поселення розрослося до 35-37 будинків, влада дала поселенню офіційну назву Гофмансфельд, але місцеві переселенці називали це поселення не інакше, як **Роза**, у пам'ять за добре ставлення до людей.

28 червня 1940 р. Бессарабія була приєднана до СРСР, у селі була створена сільська рада с. Роза. 1941-1944 рр. німецько-румунсько-фашистська окупація.

1944 р. - визволення від фашистських загарбників.

14.11.1945 р. Указ Президії Верховної Ради УРСР від 14.11.1945 р. «Про збереження історичних найменувань та уточнення ...назв...Ізмаїльської області», відповідно до якого німецьке поселення Гофмансфельд за численними зверненнями місцевих мешканців для збереження пам'яті вдячних нащадків засновникам села, залишило назву с. **Роза**.

На долю перших поселенців та їх дітей прийшлися всі труднощі і лиха переселення: тяжка праця, хвороби, голод та післявоєнна розруха. Вони з честю подолали все, побудували свої хати, створили красиве село. Зберегли добру пам'ять і національні традиції для нащадків.

В наші дні, не зважаючи на невелику чисельність жителів с. Роза, на державні, національні і народні свята уродженці села з радістю приїжджають в рідне село, на свою малу Батьківщину і вшановують пам'ять своїх рідних і поклоняються рідній землі. Частими гостями стали потомки німців-засновників села, які приїжджають з різних куточків світу: Німеччини, Польщі, Америки, з далекої Австралії та інших країн, про що свідчать доглянуті могили і пам'ятники на місцевому кладовищі.

Історія села **Роза** та його мешканців типова для багатьох наших сіл (колишніх німецьких колоній), але в назві **Роза** закладена велика людська шана і подяка людині, яка у неймовірно тяжкі часи для наших предків надала допомогу першим переселенцям у перемозі над тими труднощами, які випали на їх долю.

З метою збереження історичної пам'яті, культурного та національного надбання, пам'яті своїх предків, з огляду на численні звернення колишніх мешканців села, доцільно зберегти існуючу назву – **Роза**.

ПРОЕКТ

обґрунтування доцільності збереження поточної назви села Перемога Болградського району
Одеської області

Пропонуємо з метою збереження поточної назви села Перемога наступну інформацію:

Рік офіційного заснування - 1919.

Життя населення Бессарабії після Першої світової війни було тяжким. Родини були великими, але малоземельними та безземельними. Жителі сіл неодноразово звертались до влади (на той час територія Бессарабії відносилась до Румунії) з проханням про виділення землі. У 1919 році румунська влада відібрала у місцевих поміщиків частину земель для перерозподілу поміж безземельних мешканців навколишніх сіл. В основному це були мешканці с. Чумлекіой (сьогоднішнє с. Виноградівка) і в цьому році було засновано село, якому дали офіційну назву **Апродул Пуриче** (місцеві мешканці називали його не інакше, як Новий Чумлекіой, або Чага Чумлекська). Переселенці опинилися на необжитих землях, будуючи будинки, закладаючи своє нове поселення з нуля.

Життя в перші роки було дуже тяжким. Навкруги простирались пустинні, необроблені степи. Відсутність житла, сільськогосподарських знарядь, тяглової сили робили життя переселенців нестерпним, але їх віра, надія і нелюдська праця перемогли. Вони стали засновниками села Перемога. Тільки життя стало налагоджуватись і до села стали прибувати нові сім'ї переселенців, прийшла нова біда:

1925-1927 рр. – посуха, неврожай, голод і як слідство – невиліковні хвороби. Багато людей померло, деякі виїхали у пошуках нової долі.

У 1940 р. після приєднання території Бессарабії до СРСР село перейменували у Люксембург.

В 1944 році, після звільнення від німецько-румунсько-фашистських загарбників, село перейменовано у село Победа, і в селі засновано колгосп Победа. Почався черговий, дуже тяжкий для населення процес – колективізація. Мешканці села гідно пройшли і цей етап свого життя і самовіддано працювали на становлення колгоспу і відновлення виробництва сільськогосподарської продукції, про що свідчать численні державні нагороди і участь працівників у державних виставах досягнень народного господарства.

З 1945 року Указом Президії Верховної Ради УРСР від 14.11.1945 р. «Про збереження історичних найменувань та уточнення ...назв...Ізмаїльської області» - село перейменовано у с. Перемога.

1946-1947 рр. – посуха, неврожай. В колгоспі і одноосібники отримали непоганий урожай кукурудзи, але державна продрозкладка призвела до голоду. Понад 130 мешканців села померло. В січні 1947 року дітям і тяжко хворим почали видавати по 100 грамів рідкої каші на день. Не дивлячись на всі труднощі і лиха, які прийшлися на долю перших поселенців та їх дітей, вони вижили, витримали все. Побудували свої хати, створили красиве село. Зберегли добру пам'ять і національні традиції для нащадків. Тому тепер, коли багато вихідців з села роз'їхались по різних куточках світу, працюють у різних галузях, але на національні, місцеві і народні свята з радістю приїжджають в рідне село і вшановують пам'ять засновникам і поклоняються рідній батьківській землі. Тому це є доказом того, що рідне село - це мала Батьківщина і тут для багатьох залишилися у спогадах найкращі дитячі, юнацькі, а для багатьох - і дорослі роки. Вони і досі в серцях людей, котрі народилися і вирости в цьому краї.

Історія села **Перемога** та його мешканців типова для багатьох наших сіл, але в назві Перемога закладено не стільки перемога у Другій світовій війні, скільки перемога людини над тими складними умовами і труднощами, які випали на їх долю. З метою збереження історичної пам'яті, культурного та національного надбання, на численні звернення жителів села доцільно зберегти існуючу назву – **Перемога**, яка не суперечить і сьогоденному прагненню українців – великої **ПЕРЕМОГИ** і встановленню мирного життя.